

som giver det en stedsevarende Karakter, der ikke ophæves ved en forandret Situation.

Cirkulæret lyder saaledes: „Det er igennem de offentlige Tidender og Blade kommet til Ministeriets Kundskab, at flere Lærere ved Borger- og Almueskolerne have paa særlig fremtrædende og lige overfor Regeringen upassende Maade deltaget som Talere og Ledere i de til Dannelse af „Riffelforeninger“ afholdte Møder og indmeldt sig som Medlemmer af disse Foreninger, ja endog modtaget Valg som Medlemmer af deres Bestyrelse.

Hensigten med „Riffelforeningerne“, „Folkævningssamlag“, eller hvad ellers disse udenfor de almindelige af Staten anerkendte og støttede Skytteforeninger maatte kaldes, er, hvor meget den end søges skjult under en plausibel Form, klar nok til at stemple Skolelærernes Deltagelse i dem som en mod Regeringen rettet agitatorisk Optræden, der ikke bør taales af nogen, der beklæder Embede eller Stilling i det offentlige Skolevæsens Tjeneste, og som Ministeriet saa meget mindre kan eller vil finde sig i, som det efter Skolelærernes Kald som Ungdommens Opdragere og Ledere er deres første Pligt at give Tonen an for Lydighed mod og Agtelse for den lovlige Øvrighed og afholde sig fra Deltagelse i Bevægelser, der tilsigte at skabe Modstand mod Regeringen og lægge Hindringer i Vejen for dens Foranstaltninger og, selv om det ikke maatte være tilsigtet, lettelig kunne føre til Brud paa den offentlige Orden.

I al Almindelighed maa tilføjes, at ikke alene denne, men ogsaa anden offentlig mod Regeringen rettet ophidsende Agitation ikke kan forenes med en offentlig ansat Skolelærers Stilling og derfor ikke for Fremtiden vil blive taalt.

Ministeriet maa derfor tjenstligst have Direktionen anmodet om at lade de under den hørende Skolelærere tilkendegive, at saafremt nogen af dem maatte som Leder eller Taler deltage i Dannelsen af „Riffelforeninger“ eller „Folkævningssamlag“ eller lignende Foreninger eller indmelde sig som Medlemmer af slige Foreninger, vil dette udbliveligt have til Følge, at Ministeriet vil se sig i den Nødvendighed at entledige ham fra hans Embedsstilling. Endvidere bør Direktionen advare Lærerne imod de Følger, som en agitatorisk ophidsende Optræden fra deres Side mod Regeringen og dens Foranstaltninger vil have for dem.

I Overensstemmelse hermed maa Mi-

nisteriet paalægge Direktionen nøje at have Opmærksomheden henvendt paa, om nogen af de under den hørende Skolelærere maatte gøre sig skyldig i Overtrædelse af det i foranstaaende Tilkendegivelse indeholdte Forbud, i hvilket Fald uopholdelig bliver at gøre Indberetning til Ministeriet“.

Saa mange vare Ordene ... (*Ingvard Jensen*: Ikke flere?). Nej, saa er der ikke mere, men det er jo ogsaa nok, og Ordene ere ogsaa tilstrækkelig klare og tydelige, og dertil kommer jo, at hele denne Sag maa ses i Belysning af det Tidspunkt, hvorpaa den er fremkommen. Cirkulæret er jo af 22. April 1885, altsaa 22 Dage efter denne skæbnesvangre 1. April, som var Indledningen til saa mange uregelmæssige og uheldige Forhold her i Landet. Det er jo aldeles klart, at her foreligger, som vi kalde det i vor Forespørgsel, et Forsøg paa at berøve Folkeskolens Lærere den Landets Borgere i Almindelighed tilkommende Ytrings- og Forsamlingsfrihed. Det var jo et Tidspunkt, da Regeringen overhovedet stod saadan, at den efter sit Forhold til Lov og Ret her i Landet var kommen i en saa vanskelig Stilling, at den ikke saa sig i Stand til at værges sin Myndighed og hævde sin Stilling ved de ordinære Midler, som ellers i Almindelighed staa og stode til dens Raadighed, men maatte gribe til en Række ekstraordinære Foranstaltninger ad provisorisk Vej, som skulde lægge en Bremse og en Dæmper paa hele det danske Folk. Til disse Foranstaltninger hørte saadanne Ting som Gendarmerikorpsets Oprettelse, det saakaldte Presseprovisorium, og en Række forskellige Foranstaltninger, som vi desværre alle nok erindre, og som et Led af dette System falder saa dette Cirkulære her.

Som jeg sagde, er det af en særdeles ondartet Natur, fordi det griber fat paa et Sted, hvor man mener, at man med Svøben kan slaa haardest. Overfor en Klasse som Lærerstanden, der jo i saa mange Henseender er i Afhængighedsforhold, som har saa mange tilsynsførende, som har saa stærk en Kontrol over sig i alle Henseender, som naturligt maa føle sig saa afhængig og underdanig overfor højere Autoriteter, har det jo en ganske særlig Vægt, naar man trækker dem udenfor Flokken og siger: I skulle nu rigtigt sættes under Kontrol og under, jeg kunde gerne sige, en Slags Spioneri, for jer have vi større Udsigt til at kunne ramme haardest og føleligst, naar vi blot bruge de Midler, som allerede staa til Raadighed,